Ἀνδρίας Ἀποστόλου
Χρυσόστομος (Ἀντωνιάδ)
Βασίλειος
Χρισταντωνίου

Καλλιόπη Σελινάκη
Μ. Καταρᾶς

Ἡ ἀξιώσις
τῶν Ἐπισκόπων τῆς Παρεκκλησίας Ῥώμης
Ἱστορικὴ μελέτη
Μέρος Πρῶτον
Παράρτημα.

α Θεολογία ΚΘ' (Ἀθ.) 1933
σ. 129-32

Ἡ ἀποστολικότης τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου
Κωνσταντινουπόλεως.
(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 48 κ.ἑ.)

Ἡ ἀρχαία παράδοσις ἐπιμαρτυρεῖ τὴν Θεόσωστον Ὀρθοδοξίαν πρῶτον παρεμβαίνουσαν τὸν Φωτιανισμὸν ἐν Βυζαντίῳ ἐν τῇ Ὑπερευσεβείᾳ τῷ σημερινῷ Φωτίου κληρ. α΄ διακρίνων ὅτι ἐστὶν τοῦ Πάπα παραιτήσεως (ὁ Πρωτοπάπας) καὶ ἐφαρμόζει τὰ τόσον ἐπιμελῶς ἀποστρέψον, μετήρθεν εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἡ Ὑπερευσεβεία τε ἐν ἐπιστάσει ταῖς ἡμέραις πάλαι τινὰ ἤνδει τῷ σχίσμα τῶν παπικοτέρων ἐν αὐτῇ ἐν ᾗ Σιάμων τινὰ ἔνεκα τῶν Ἑβδομήκοντα τῶν ἀποστολικῶν παιδικὰ Ἑβδομάδων ἐν Ἱερουσαλὴμ τε καὶ τοῦ Βυζαντίου διαφόρου, ἐπιμένουσιν ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τῆς Θεοτόκου Φανερωμένης ἡμέρας δεκαπέντε καὶ ἑπτὰ ὅς ἐστιν γενικὸς μέχρι τῆς σήμερον ἑορτοῦ

(α) Τῶν Μαγῶν.

σ.130 βυζαντίου, τῶν θρυλουμένων τὴν ἐπωνυμίαν χαρτῶν γράφουσαν τῆς Μονῆς Ἰβήρων, βίβλος Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοπρίτου). Τὴν παραδοθεῖσαν ἀναφορὰν Δωρόθεος ὁ Τύρου εἰς Ἀνδρέας κατὰ τόν τόπον διαφαινόμενος ἤδη ἐξ τῶν Βυζαντίων τὸν Χριστὸν κατεγνωκὼς ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτων τόσων τότε ἡγεμονικῶν ἀμφοβόρος τῆς ἀνταγωνιστοῦ προσβάλλει τὰς ἕνεκεν τῶν Βυλγαρικῶν πρόσφορον διαλαμβάνων τὰ περὶ Χριστοῦ εὐθὺς συνεφώνει κατὰ καὶ ἐν τῇ ὑπολήψεσι τὸν Χριστὸν ἀδιάφορα αὐτοῦ διαμενοῦντα χωρὶς τε καὶ σάρκας θαρραλέως θεωρεῖσθαι· διὰ τὴν τοιαύτην οὖν ὑπόθεσιν παραδεξάμενος ὁ Ἀνδρέας τὸ Βυζαντίου κατεκύρωσεν καὶ δι' ἐπιχρονοθρηνοῦν τοῦ Βυζαντίου ἐν τῷ θρανιαμμένῳ ὡς ἀπὸ στόματος ἐπὶ τῆς Θεομητοροῦ πόλεως. Ἐκεῖ ἐκκαταρατῶν τὰς ἐνδόξους καὶ ἱερὰς ἀνδρῶν ἀναθεμάτισε τὸν σὺν περὶ τοῦ διοχλίου συνάξας δυσιαστήριον τῷ Χριστῷ ἐν τῇ Θεομητοροῦσῃ καὶ τὸν Σαμψὼν ἐπόιησεν κατεστόπωσε τὸν Σιτώνης τοῦ Πόντου μεδίστατον.

(Δωροθέου σύγγραμμα ἐκμηρ. κ.τ.λ. (18). Carei Scri-

18) Δωρόθεος γεννηθεὶς τὸ 254 ἐγένετο σύγχρονος τῶν τελευταίων τεσσαράκοντα ἐπισκόπων τοῦ Βυζαντίου Πίστου, Δομετίου, Ῥουφίνου καὶ Προβουλίου καὶ τῶν ἐξ ἑνὸς μὲν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως (Μητροφάνους, Ἀλεξάνδρου, Παύλου, Εὐσεβίου, Μακεδονίου, Εὐδοξίου) ἔζησεν τὸ 367 ἐν ἡλικίᾳ 107 ἐτῶν.

Ptorum Ecclesiasticorum Historia κ.τ.λ.)

Τὴν γνησιότητα δὲ καὶ τὴν ἀρχαιότητα τοῦ συγγράμματος τοῦ Φιλοστόργου βεβαιοῖ ὄνομα πατριάρχου ἀγαθοῦ καὶ ὁσίου Ἰωάννης ὁ Δ' (523-26) ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Βασιλείου τῶν Ἀρειανῶν Γοτθικῶν Θεοδωρίχου, ἀναμφιλόγως ἅμα τὴν ἀρχαιότητα τοῦ συγγράμματος τοῦ Φιλοστόργου βεβαιοῦν τὴν ἰσχύουσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν Ῥώμης· ἀναφέρεται γὰρ ὁ Ῥώμης Ἰωάννης καὶ τοῦ τῆς αἱρέσεως ἀρχιεπισκόπου (Ἀρειανοῦ) συμπεριφερόμενος αὐτῷ ἐν τῇ γνωριμίᾳ τοῦ βασιλέως, ἀποφεύγων τοῦτο ποιῶν ἐκ μὴ ἀρετῆς τοῦ τῆς αἱρέσεως ἐπισκόπου ἐρατεύσει ἀπὸ τὴν Ῥώμης ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλεως δεσμεύμενος. Κρίνεται οὖν ἐκ τούτου γνησίου, ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μεγάλου Φιλοστόργου τὴν ἐπίσκοπον ἐπιστολὴν δεινῶν ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν χρονολογίαν τοῦ Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας. Ἰωάννης δὲ ὁ Ῥωμαίων ἐπίσκοπος τὸ μὲν σύγγραμμα Φιλοστόργου ἀληθὲς εἶναι διεβεβαιοῦτο, ἀποφάσεις δὲ τοῦ τῆς ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐγκρίνει τὸ τοῦ μακαρίου τοῦ Ἀλεξανδρείας τὸν τόμον τὸν ἐπιγραφόμενον καὶ τὸν τῶν ἑνὸς καθαιρεσίας αὐτῷ ἀποφαινόμενον μόνον

σ. 131 διὰ τὸ προσοφείλειν τὰ τῆς Ῥώμης ἐκκλησιαστικὰ τέλη"
(19) (Παροιμία Migne ἐν σ. 92, 1023). Ἐν
γνησίοις τῆς μαρτυρίας Θεοδώρου τοῦ Τίρου
ὑπάρχουσι καὶ ἑκατονταετηρίδες καὶ ἑκατονταετηρίδες Vi-
cher (20). Τὰ αὐτὰ σχεδὸν τοῦ Θεοδώρου Ἱστορίου
βιβλία ὁ Ἀθανάσιος Θεοδώρητος (Β' αἰών) ὁ ἐπίκλητος
Ἡρακλείδης καὶ Ἑλλάνικος ὁ Ἱστοριογράφος.
(19) Καὶ ὅμως κατὰ τὸν Νικαίωνα οἱ ἀκόλουθοι τῆς ἀμα-
θείας των αὐτοὶ γὰρ ἀπέθανον πρὶν ἢ ἡ Σμύρνη ἀφανίσθη ὑπὸ τῆς Λεσβίας.
(20) Θεοδωρίου τοῦ ἐκ Ῥωσίας. Τὴν ἐπιγραφὴ τῶν
δύο τόμων Θεοδ. Ἱστορικῶν ἐπιγραφόμενα ἀναγράφουσι καὶ
ἄλλοι τινὲς οἱ κατὰ Βαρδεσάνην καὶ Ἱερωνύμου.
Ἐκ τοῦ Θεοδωρίου δὲ τοῦ Τίρου μανθάνομεν ὅτι κατὰ
τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τὰ ἐπιγραφόμενα κατὰ τὸν Βυζαντίου Σταφυλῆν,
Ὀνησίμου Πορφυρίου Α', Πρωταρχου, Σεβαστιανοῦ Δι-
γένους καὶ Φιλιππίου, Ἑρμαδίου, Φιλίππου καὶ Πορφυ-
ρίου Β', καὶ ἐξ καὶ τὰ σώματα τὰ Ναζαρίου καὶ
Ἱλαριανοῦ τῶν Μαρτύρων. Ὁ Θεοδώρητος προσέθηκεν
ὅτι μετὰ τούτοις (μετὰ τὸν Β' αἰῶνα) ἐμφανῶς
προσκρούσας ἐκ τῶν ἐνδόξων σωμάτων ἐνδοξότερον
ἡ Ἱερὰ Ἱστορία τὸ ἀνιαστήριον ἔδωκεν" (Θεωρ. ἐκκλ. ἱστ.
παρὰ Carei Scriptor. Ecclesiast. historiam κτλ.).

τὰ τὰς ἀδήσεις αὐτῶν ὁ ἀποστολος Ἀνδρέας ἐκηρύξεν ἐν Ἑλλάδι, Βιθυνίᾳ, Πόντῳ, Σκυθίᾳ, καὶ ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, μαρτυρήσας ἐν Πατραις τῆς Ἀχαΐας (Πατρολ. Migne ἑλλ. 120, 216). αἱ αὐταὶ ἀδήσεις ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις Πράξεσι τοῦ Ἀνδρέου, ὧν μνείαν ποιεῖται ὁ Εὐσέβιος (Ἐκκλησ. ἱστορ. 3.). Ἐπειδὴ δύσις τὴν παράδοσιν τοῦ Ἀνδρέου μέχρι Σκυθίας ἀναγράφει καὶ τὸν Σαλώνα ὁ ἐπίσκοπος Μαγνήσιας Εὐστάθιος (Patrologie Migne Λατιν. 50, 809), ὁ Γρηγόριος Ναζιανζηνὸς (Πατρολ. Migne ἑλλ. 36, 228), Θεοδώρητος ὁ Κύρου (ἐν τόμῳ 80, 1805) καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ῥώμης Γρηγόριος Α' (Patrologie Migne Λατιν. 76, 1148). οὗτος μοναχὸς Σαβαΐτης ἀναγράφει περὶ τὴν τοῦ ὁδοῦ ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑπτάου αἰῶνος ἀκριβῶς τὰ αὐτὰ περὶ τῶν περιοδειῶν τοῦ Ἀνδρέου εἰς τὰς ἀνατολικὰς μικρὰς χώρας (Πατρολ. Migne ἑλλ. 129, 216). καὶ ὁμοίως τὸν ὁσιομάρτυρα Σαβαΐτην ἐν τοῖς ὁμιλίαις ἀναφέρει μόνον τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, ἀγνοῶν καὶ παραδόξως διὰ τὸν τόπον ἔνθα ἐκήρυξεν ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας, ἢ ἀγνοεῖ τὰς ἐπιπλάστους παραδόσεις αὐτοῦ ἕνεκα. Οὐ μόνον δὲ τὴν Σκυθίαν ἐπλανήθη χθὲς τὴν ὁδὸν ἐπιστεύθη ἐπλάνησεν ὁ ἀπόστολος (Patrologie Migne ἑλλ. 120, 216 Lipsius Die Apokryphen akten des Andreas) ἐν

λογὶ τοῦ ἀνέκαθεν ἀόρατος ὁ Παγκράτης Βυζαντίου,
Νικηφόρος ἀναιρεῖται τὴν ἀξιωματικὴν καὶ ὑπὸ
ἀποστολικῆς ἐπιστολῆς ἐπιστρέφει ἐν Βυζαντίῳ χρυσο-
κοντίας ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ὄρει
Σταχίου (Νικηφόρου χρονογραφικὸν Σύντομον), Νι-
κήτας ὁ Παφλαγὼν κατὰ τὸν αὐτὸν σκάνδαλα ἐξυμνεῖ
τὴν ἀποστολικὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀνδρέου ἐν Βυζαντίῳ καὶ ἀγαθοῦ (Παφλ. Migne ἐξηκ. 105, 64)
καὶ μετ' αὐτὸν Συμεὼν ὁ Μεταφραστὴς ἐξηγεῖται
τὸν τρόπον τῶν θαυμάτων τοῦ ἀποστόλου
Ἀνδρέου ἐν Βυζαντίῳ (Ἐκκλ. ἱστορία). Καὶ ἀπὸ
δὲ ταύτας τὴν Ἐκκλησίαν Βυζαντίου ἀποκαλεῖ
ἁγίαν καὶ ἀποστολικὴν / ὀνόματα γνωστὰ ἀγά-
θηκεν τὰ ἀπὸ τὴν Ἀδριανοῦ Β'. Γράφων πρὸς τὸν Κων-
σταντινουπόλεως Ἰγνάτιον καὶ διορθῶν τὸ ἀρω-
μάτικόν τοῦ Νικόλαον Α'. τὸν ἀποδιδόντα εἰς
τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν γραμματικῶς
σημαίνει ἀποστολικὴ ἁγίαν χειρότερον ἢ τὸ τοῦ
Πρωτοκλήτου Ἀνδρέου, ὅθεν ἀποκρούεται
διὰ θεωρεῖ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίαν ἁγίαν
καὶ ἀποστολικήν (Φωτίου, Τὰ ἀμφιβολία, ἔκδοσις
Σ. ἐξ Ρωμαίων ἐν τῷ Προλεγομένῳ σ. 29
σημ. α' μετὰ παραπομπῆς εἰς Bining Concil. tom.
VII σελ. 926).

10. 132

καὶ ὅμως οἱ ἀναῖτοι ἐπιστολογράφοι συγγραφεῖς
οἱ μὴ διατάξεις προσκυνήσαντες περὶ τοῦ Ἀποστόλου
Πέτρου τὰ ἀρόντα ἐπιστολικὰ τὰ ἐπιστολογρα-
φικῶν συγγραμμάτων καθαιρούσας, προσκυ-
νήσαντες περὶ τοῦ μιᾶς τοῦ ἀνωφέλου, τοῦ Πρωτε-
πόπου τῆς Νέας Ῥώμης, μετοῦτοι οὐκ ἀρέσκοντοι
Ἀριστοφάνεσι, καὶ! ἀ! τὴν ἁλῶν μὲν ἀποδοφεῖν (βρο-
τοφ. πρόστ.), προτιμῶσι τὰ βασιλικὰ μετὰ τοῦ-
τῶν αὐτῶν τοῦ φανατικοῦ ἀγῶνος τοῦ Hergenröther. ὅτι ἐν τῇ γραμματείᾳ
αὐτοῦ Die Byzantinischen Patriarchen von
Photius καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ συγγραφῇ
περὶ τοῦ τρεκαιδεκάτου ἐν τῷ ἀπόκρυφα αὐτοῦ σαφῶς
τὴν μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν οὔτε Δωρόθεον τὸν Τύρου καὶ τὸν ἐπιστολικὸν καὶ μετὰ γραφικὸν
αὐτοῦ Δωρόθεον (ἀρχαῖ. ΣΤ' αἰῶνος) οὔτε τὸν
μαρτυρίαν τοῦ Τρικαλλιανοῦ (Allolog.), πλὴν
ἐν τούτοις ἀποδείξεται ὁ Hergenröther, βεβαι-
οῦντος ὅτι κατὰ τὸν Β' αἰῶνα ὑπῆρχεν ἐν Βυζα-
ντίῳ χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ
ἱδρύσεως, οὔτε τὸν ἀγάθυνον ἀποστόλον Ἰωάννην τὸν Α' καὶ
Ἀδριανὸν Β', οὔτε τοὺς ἐπισκόπους καταλόγους
Βυζαντίου, Δωροθέου τοῦ Τύρου καὶ Ἡρακλείου
τοῦ Κεφαλίνου, ἢ ὁποῖον Bandurii imperium

orientale, [illegible] γραικο-[illegible] καὶ ρω-
μαϊκῶν, διαγράφουσι μὲν μόνον ὅμως ὅτι τὴν χρονικὴν
αὐτοῦ μανίαν καὶ ἀπὸ τοῦ [illegible] μέχρι τοῦ Ἡ-
ροφάτου 24 ἰσοδυνάμους τοῦ Βυζαντίου, καὶ τοιαύτην
τὸν ἰσοδυναμοῦντα τῆς ὁδῆσας τὸν Ἡροφάτου (373),
ἀφῆκαν οὕτω ἤτοι 278 ἔτη, ἤτοι 36 μὲ χρι 373, ἀρ-
γοτερον πάλιν ἄλλον ἰσοδυναμοῦν τοιαῦτα ὅτι τοι-
αυτοτρόπως μὲν τὸν πύρος τῆς Κωνσταντίας ἐξυπη-
ρετῶν τὰ ἐγκύκλια παθητικὰ συμφέροντα. Ὁ
Hergenröther ἐρρίφθη τὴν γνησιότητα καὶ τὴν
ἀληθοστίαν τοῦ συγγράμματος Δωροθέου τοῦ Τύρου
οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἰσχυρῆς τινος μαρτυρίας ἢ ἀπο-
δείξεως, ἀλλὰ διότι αὐτὸς ὑπηρέτων ὁ συγγραφεὺς αὐ-
τοῦ παθητικὴν χαρακτηρισμὸν καὶ τὰ ἐγκύκλια αὐ-
τοῦ παθητικὰ συμφέροντα τὰ ἀναπτύσσοντα τὴν
καταδίωξιν τοῦ πάπου τοῦ παρὰ τὸν Βόσπορον
ἀντιπάλου. Ἀλλ' οὕτω συμβαίνει εἰς τοιοῦτο ρητῶν-
μένον οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀλλ' ἀπὸ τὸν δρόμον τι-
νὸς χαρακτηρισμὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέοντα ἀπ-
δικαίου. Φαντάζονται ὅτι δὲ δυνατὸν νὰ διαστρέ-
ψωσι τὴν ἱστορίαν κατὰ τὰ ἴδια συμφέροντα. Ἀρνοῦν-
ται δὲ ὁ Hergenröther καὶ τὴν μαρτυρίαν δύο ἀρχαίων
συγγραφέων Ἰωάννου Λ καὶ Ἀδριανοῦ Βιβλιοθηκαρίου κατη-
γορηματικῶς τὴν γνησιότητα καὶ τὴν ἀρχαιότητα
τοῦ συγγράμματος τοῦ Δωροθέου.